

Taller G9T1 - Cultura o natura?

OBJECTIUS DEL TALLER

1. Entendre que ser home o dona inclou molts àmbits diferents.
2. Prendre consciència que identitat i expressió de gènere corresponen a una elecció personal i és diversa.
3. Reconèixer que el gènere està descrit de forma limitadora i que la dicotomia home/dona és la base de molts estereotips i l'origen d'actituds discriminatòries.

OBSERVACIÓ: entenem que les persones construïm la nostra identitat sexual partint de quatre aspectes. En aquest taller, atès que el principal objectiu és posar l'èmfasi en el fet que allò que entenem per home o dona té una alta influència cultural i no té una correlació biològica, tractarem bàsicament tres d'aquests aspectes: el sexe (o categoria biològica), la identitat de gènere (o categoria social) i l'expressió de gènere (com ens manifestem). El quart aspecte correspon a l'orientació afectivosexual, de la qual parlarem al taller 4 «Sobre gustos no hi ha res escrit».

En matèria de gènere, no hi ha normes ni generalitzacions útils. La nostra identitat sexual correspon a una decisió individual i totes les opcions són bones. Les activitats d'aquest taller i de la guia estan molt focalitzades en la llibertat de l'orientació afectivosexual, i s'insisteix en la necessitat d'evitar els estereotips. Paradoxalment, un dels perills en què podem caure en el moment de fer la reflexió associada a les activitats és el d'«estereotipar» allò que precisament volem significar diferent, com les identitats o expressions no normatives.

CONCEPTES CLAU

Sexe i diversitat: El sexe és una expressió física que es manifesta en les característiques del cos de cada persona. Tradicionalment, s'han considerat els genitals com una expressió definitiva del sexe mascle o femella, juntament amb altres diferències biològiques entre homes i dones (les hormones, la dotació genètica...). Tanmateix, si analitzem amb atenció aquestes diferències, veurem que no són definitives. Com passa amb la resta de les parts del cos, els genitals de cada persona són diferents: es pot dir que hi ha tants matisos entre genitals d'homes i de dones com entre pells blanques i pells negres o cabells curts i cabells llargs. Hi ha genitals que no semblen ni un penis ni una vulva, o que s'assemblen a tots dos alhora. D'altra banda, les persones (homes i dones) tenim les mateixes hormones, encara que en diferents quantitats cadascú. La quantitat que tenim de determinades hormones influeix en la nostra aparença (la quantitat de pèl, el timbre de la veu...). A més, tot i que és cert que majoritàriament la dotació genètica d'homes i dones és diferent, aproximadament un de cada 2.000 naixements correspon a nadons amb una dotació genètica que no és ni XX ni XY. També hi ha persones amb un cos amb característiques sexuals ambigües; per exemple, un noi amb ginecomàstia (la glàndula mamària desenvolupada) o una noia amb molt borrissol a la cara i els braços. D'altra banda, hi ha persones que neixen en cossos que no encaixen en la tradicional classificació

binària mascle/femella (perquè no es pot determinar si són mascles o femelles amb criteris biològics). Es denominen persones intersexuals o amb diversitat en el desenvolupament sexual (DDS).

Podem concloure, doncs, que la diferència biològica essencial entre un home i una dona és que la dona és un individu amb matriu i l'home no. Vaja, que la natura no separa la humanitat en dues categories netament diferenciades entre homes i dones.

Gènere: Distingim entre *identitat de gènere*, per referir-nos a la *identificació individual* amb els rols, comportaments i valors associats a un gènere determinat, i *expressió de gènere*, que es refereix a la *manera de fer* d'una persona, incloent-hi la vivència íntima (del propi cos i la seva sexualitat) i social (llenguatge, expressió, gestualitat, comportament, preferències, manera de vestir...).

Cada cultura atorga al gènere un conjunt d'hàbits, preferències i actituds personals que diferencien els rols masculí i femení. Les característiques dels rols de gènere també varien amb el pas del temps (per exemple, allò que s'esperava d'un home a la Catalunya medieval no és el mateix d'allò que s'espera d'un home avui a Catalunya). Actualment, la nostra societat adjudica determinades qualitats de masculinitat (força, violència, intel·ligència...) als homes i de feminitat (sensibilitat, submissió, tendresa...) a les dones.

La identitat de gènere fa referència a la preferència de cada individu per identificar-se amb les característiques que culturalment s'assignen a la masculinitat o la feminitat. Fonamentalment, respon a allò que la societat espera de nosaltres: es tracta d'una identitat apresada i construïda a través de la socialització: amb la família, l'escola, les amistats... Per aquest motiu, algunes persones, durant la infantesa o en arribar a l'adolescència, s'adonen que l'encasellament del rol amb el qual han estat educades no es correspon amb la seva elecció personal. La identitat de gènere parteix d'un convenciment íntim i personal, que pot coincidir o no amb les característiques sexuals o amb l'expressió de gènere i que pot canviar amb el temps (de la mateixa manera com poden canviar altres valors personals). Demostrem la nostra identitat a través del llenguatge, amb el nom i gènere que acceptem o ens autoassignem, de l'aparença externa (vestuari, pentinat...), l'actitud, el comportament...

Parlem d'expressions de gènere diverses, des d'un punt de vista heteronormatiu, per referir-nos a nois que no actuen segons el patró social de masculinitat o noies que no actuen segons el patró de feminitat. Per exemple, un noi pot ser femení i sentir-se noi o una noia pot tenir un comportament masculí i sentir-se noia... També a les persones que no s'identifiquen amb els estereotips de gènere femenins ni masculins i que s'ubiquen en un gènere intermedi (demigènere), que s'identifiquen amb dos gèneres alhora (bigènere) o que no s'identifiquen amb cap gènere en concret (agènere).

Heteronormativitat: La major part de la nostra societat encara pensa que només hi ha dues maneres de sentir-se: o bé home o bé dona. L'heteronormativitat considera que hi ha una assignació de gènere «natural» de manera unívoca partint de la diferència biològica associada a la reproducció de l'espècie. Aquesta idea ha predominat en la cultura occidental durant els darrers segles, ha condicionat la distribució de rols a les institucions socials (família, treball, política...) i ha determinat la conducta de les persones a través

d'estereotips i de models de comportament en funció de la seva condició assignada d'home o dona. Per això, el fet de néixer home o dona tenia importants conseqüències vitals en forma de drets i deures personals (herències, propietats, títols nobiliaris, beneficis...) i corresponia a jutges, capellans o metges decidir, en cas de dubte, si un nadó era nen o nena. Conseqüentment, qualsevol individu que no encaixés en aquesta distribució binària era considerat «no natural» o «fora norma». Heteronormativitat també fa referència a les relacions de poder en clau de gènere des del nivell institucional, cultural o simbòlic, fins a les activitats quotidianes. Sortosament, avui en dia són moltes les persones que qüestionen la distribució tradicional de rols i que promouen una societat més igualitària per a tothom independentment del gènere.

TEMPORALITZACIÓ

SESSIÓ 1

15'	15'	Activitat 1 – Qui és qui?
20'	35'	Activitat 2 – Ni blanc ni negre
30'	65'	Activitat 3 – A favor o en contra?
10'	75'	Activitat 4 – Què m'emporto avui?
5'	80'	Activitat 5 – Publiquem les nostres impressions

SESSIÓ 2

75'	75'	Activitat 1 – Els uns, les altres i la colla sencera
-----	-----	--

Aquesta temporalització està pensada per realitzar el taller en un context de poca intervenció per part del jovent. Tanmateix, qualsevol de les activitats que us proposem pot ocupar una sessió sencera, especialment amb joves que ja han participat en altres tallers fem tec! No tingueu pressa per fer tot el taller, observeu el grup i deixeu durar les activitats tot el temps que necessitin. També us animem a donar un cop d'ull a les activitats complementàries, potser n'hi ha una que us agrada més!

PRESENTACIÓ

(per passar durant el taller - document [3_Presentació_G9T1_FEM_TEC_cultura_o_natura](#))

DESCRIPCIÓ DE LES ACTIVITATS

<p>Abans de començar aquest taller</p> <p>Presentació diapositives 1 i 2</p>	<p>Explicarem al grup que encetem una nova guia, «De totes totes!!!», dedicada a reflexionar sobre la societat en què vivim, especialment des del punt de vista de les relacions entre els homes i les dones, el que habitualment anomenem relacions de gènere.</p> <p>Proposarem a nois i noies que, tenint en compte el tema de la guia, i a partir del títol del taller «Cultura o natura?», facin hipòtesis sobre quines podrien ser les qüestions de les quals parlarem avui. El títol del taller posa en qüestió si el que entenem per home o dona té una correlació biològica (natura) o bé correspon a una classificació social (cultura). Donarem per bones totes les aportacions i començarem el taller per veure si hem encertat les previsions.</p>
<p>Activitat 1 Qui és qui? (15')</p> <p>Presentació diapositives 3 i 4</p> <p>Material targetes (4_G9T1_FEM_TEC_annex1)</p>	<p>Síntesi de l'activitat</p> <p>Activitat d'activació. Joc d'endevinalles a través de la mímica (quadre plàstic a la recepció d'un hotel).</p> <p>Què volem treballar</p> <p>Prendre consciència de la utilització habitual dels estereotips de gènere a la vida diària.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte</p> <p>Demanem cinc voluntaris o voluntàries i repartim les targetes (4_G9T1_FEM_TEC_annex1). Els proposarem que en un parell de minuts organitzin un quadre plàstic que representi la situació que se'ls mostra a la targeta. Es tracta que facin la representació sense parlar, tot i que poden fer petits gestos o moviments repetitius o moure's una mica, si això els serveix per il·lustrar millor el seu personatge (no es tracta de fer teatre, però!).</p> <p>Totes cinc targetes fan referència a una discussió en la recepció d'un hotel. Us proposem, si és possible, que:</p> <ul style="list-style-type: none"> . el rol de DIRECTORA D'HOTEL s'adjudiqui a un noi . el rol de TURISTA s'adjudiqui a un noi . el rol de JARDINER s'adjudiqui a una noia <p>Mentre les persones voluntàries preparen els seus personatges, posarem el cartell «recepció» sobre una taula que farà de mostrador per a la representació (que trobarem al document 4_G9T1_FEM_TEC_annex1).</p>

Explicarem a la resta del grup que l'alumnat voluntari farà un quadre plàstic en què se simularà una situació. Entre tots i totes hauran d'endevinar què succeeix. Es dividiran en equips de vuit a deu membres i tindran tres minuts per escriure en un paper a qui representen aquestes cinc persones (sabent que som a la recepció d'un hotel) i què estan fent.

En acabat, quan tots els equips hagin arribat a un acord, demanarem als cinc personatges que expliquin qui són i què fan. També que ens expliquin si han volgut representar un noi o una noia.

Elements per a la reflexió

Preguntes per a les estàtues del quadre plàstic:

- com ha anat? Ha estat fàcil representar plàsticament allò que us proposava la targeta?
- heu fet algun esforç per demostrar clarament el gènere que marcava la targeta?
- serà interessant preguntar a la «turista 2» i a qui fa de «recepcionista» (en cap dels dos casos la targeta els especifica el gènere que han de representar) si han volgut mostrar una expressió de gènere i per què

Preguntes per als equips:

- tothom ha arribat a la mateixa conclusió? Hi ha hagut estàtues que han endevinat de seguida quin gènere tenien? Alguna no l'ha endevinat ningú?
- identifiquen estereotips de gènere que hagin pogut motivar aquestes decisions?
- quan els ha costat determinar què representava una estàtua, com s'han sentit?
- el sexe de l'estàtua i el seu gènere és el mateix?

És probable que també aparegui la qüestió dels rols que la societat imposa a homes i dones, com ara que la recepció estigui ocupada per una noia i la direcció de l'hotel per un noi.

La conclusió hauria de ser que habitualment establim el gènere d'una persona basant-nos en característiques externes: rols i expressions estereotipades, ocupació..., però els estereotips no tenen per què coincidir amb la realitat. S'haurien d'adonar que culturalment sentim una necessitat de saber quin gènere, des d'un punt de vista binari, té cada persona (quan neix un nadó, sol ser la primera pregunta que es fa...) i que, precisament perquè homes i dones són iguals, sovint establim el gènere a través de conceptes preconcebuts que omplen el món que ens envolta. Pot ser que el grup decideixi abordar aquesta qüestió en aquest moment; si no, ja sortirà més endavant al llarg del taller.

És possible que sorgeixin aportacions referents a la identitat o a l'expressió de gènere. Si això passa, serà genial poder parlar-ne en aquest moment, atès que és probable que a la representació un noi o noia manifestin

	<p>volgudament una expressió de gènere per posar-se en el paper que representen. La qüestió serà si ho fan basant-se en estereotips o amb la consciència de la diversitat. En aquest cas, serà interessant parlar sobre els conceptes identitat de gènere i expressió de gènere, i posar de manifest que es tracta d'eleccions individuals que no han de coincidir necessàriament amb el sexe biològic.</p> <p>Si no sorgeix aquesta reflexió, no cal amoïnar-se, ja que el que més ens interessa d'aquesta activitat és centrar l'atenció en el tema i despertar l'interès per realitzar el taller.</p>		
<p>Activitat 2 Ni blanc ni negre (20')</p> <p>Presentació diapositiva 5</p> <p>Material telèfons mòbils, tauletes o ordinadors</p>	<p>Síntesi de l'activitat Cerca a internet o bibliogràfica.</p> <p>Què volem treballar Descobrir que no existeix una relació unívoca entre els òrgans genitals i la determinació del sexe, ni tampoc amb l'expressió o identitat de gènere.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte Iniciarem l'activitat qüestionant la correlació unívoca a la natura entre sexe i gènere. Començarem parlant sobre el coneixement que té el grup sobre la naturalesa dels òrgans genitals. Els podem fer preguntes com: quin criteri utilitzem per saber si un infant és nen o nena? (segur que respondran perquè té vulva o penis). Sabeu com és un penis o una vulva? Els podríeu descriure (ubicació en el cos, forma, mida...)? Probablement hi hagi reaccions de vergonya o sorpresa seguides, especialment en el cas dels més petits, d'esverament i de moltes aportacions. Pot succeir que es perdin entre pàgines amb imatges de genitals que els cridin l'atenció. Si fos el cas, els hem de recordar que si busquen imatges, que siguin imatges de veritat, que no busquin pornografia, sinó «genitals normals» al cercador.</p> <p>També els podem preguntar: comparant els penis de tots els que som aquí o totes les vulves, serien iguals? De mica en mica s'aniran adonant que no tenen una resposta que valgui per a tothom. Llavors els demanarem que, en equips de dos o de tres, busquin informació sobre les característiques biològiques del penis i la vulva i sobre Caster Semenya, Dutee Chand o María José Martínez Patiño. Si els veiem perduts, els podem suggerir que els busquin a pàgines com la Viquipèdia i a pàgines de diaris esportius.</p> <p>En síntesi, interessa que localitzin la següent informació sobre cadascuna d'aquestes persones:</p> <hr/> <table border="0"> <tr> <td style="vertical-align: top; padding-right: 20px;">Caster Semenya</td> <td>Atleta sud-africana campiona en diferents competicions de velocitat. Destaca la medalla d'or als Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016. A causa dels seus bons resultats, es va sospitar que Semenya podia ser un home i la van sotmetre a diversos tests de verificació de sexe. A Sud-àfrica, els resultats de les proves mostraven uns nivells de testosterona tres vegades superiors als normals. Per poder</td> </tr> </table>	Caster Semenya	Atleta sud-africana campiona en diferents competicions de velocitat. Destaca la medalla d'or als Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016. A causa dels seus bons resultats, es va sospitar que Semenya podia ser un home i la van sotmetre a diversos tests de verificació de sexe. A Sud-àfrica, els resultats de les proves mostraven uns nivells de testosterona tres vegades superiors als normals. Per poder
Caster Semenya	Atleta sud-africana campiona en diferents competicions de velocitat. Destaca la medalla d'or als Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016. A causa dels seus bons resultats, es va sospitar que Semenya podia ser un home i la van sotmetre a diversos tests de verificació de sexe. A Sud-àfrica, els resultats de les proves mostraven uns nivells de testosterona tres vegades superiors als normals. Per poder		

	<p>continuar competint, va ser obligada a medicar-se per rebaixar els nivells de testosterona. No obstant això, va mantenir els millors resultats. Algunes informacions indiquen que Semenya té una anomalia cromosòmica: no té úter ni ovaris, però sí testicles interns. La Federació Internacional d'Atletisme va acceptar les conclusions d'un grup internacional d'experts mèdics, segons les quals Semenya pot competir com a dona sense cap limitació.</p>
Dutee Chand	<p>Atleta índia que, com Semenya, va ser obligada per la Federació Internacional d'Atletisme a medicar-se o operar-se per rebaixar els seus nivells naturals de testosterona si volia continuar competint. Ella s'hi va negar i va guanyar un litigi amb la Federació demanant-los que demostrassin que la testosterona segregada naturalment comportava un avantatge competitiu injust (cosa que no van poder demostrar) i van haver d'eliminar normes que pretenen fixar les pautes per diferenciar el sexe de les atletes.</p>
María José Martínez Patiño	<p>Atleta espanyola amb cromosomes sexuals XY (els que típicament corresponen a un home). Se li van fer diverses proves de gènere amb resultats contradictoris. No obstant això, se li va requerir que es retirés de la competició a causa del seu suposat «avantatge». Tot i haver estat advertida, va participar en un campionat d'Espanya i va guanyar, fet que va comportar que fos humiliada per la premsa. Malgrat que va lluitar contra aquest tracte injust i va recuperar la llicència internacional per competir, això li va suposar terribles conseqüències personals i professionals.</p>
	<p>Elements per a la reflexió</p> <p>Mentre realitzen la cerca haurien d'anar sorgint expressions bàsicament de sorpresa. Si no sorgeixen de manera natural, passats uns minuts, proposem plantejar al grup qüestions del tipus: heu trobat els noms que hem comentat (Caster Semenya, Dutee Chand o María José Martínez Patiño)? Havíeu sentit a parlar de la verificació de sexe? Com es deuen sentir les dones quan veuen com els mitjans de comunicació parlen de qüestions tan íntimes per a elles? I pel fet de sentir-se sempre qüestionades com a dones? I quan les obliguen a medicar-se per ser «més normals»? Coneixeu casos d'atletes masculins amb condicions físiques excepcionals? Penseu que d'ells també se sospita que competeixen amb avantatge?</p> <p>Si no sorgeix del grup, podem introduir el concepte d'Intersexualitat o Diversitat en el Desenvolupament Sexual (DDS). És a dir, que hi ha bebès que en néixer no es pot determinar si són mascles o femelles pels seus genitals. Podem explicar que abans es recomanava operar aquestes criatures intersexuals quan neixien per fer-les o bé «nenes» o bé «nens».</p>

	<p>Havíeu sentit a parlar d'intersexualitat? Com es deuen sentir les persones intersexuals que els hagin fet aquesta operació en néixer? Penseu que això ara pot succeir? Com ho considereu?</p> <p>Arribats a aquest punt, preguntarem si consideren que les persones estem dividides en dos grups segons si som homes o dones. Podem introduir el concepte de binarisme (acceptar només la dualitat home/dona) i heteronormativitat (considerar «no natural» o «fora norma» qualsevol individu que no encaixi en la distribució binària). Per què deu ser tan important decidir si un nadó és un nen o una nena? Què deu significar l'expressió «relació unívoca sexe/gènere»? Penseu que aquesta afirmació és certa?</p> <p>Una altra reflexió que es pot convidar a fer al grup és sobre l'ús d'estereotips per marcar la diferència. Amb qui més penseu que s'utilitzen estereotips? Poble gitano, estrangers, gent amb imatge particular...</p> <p>Nota 1: en aquesta activitat proposem cercar informació sobre tres casos d'anomalies genètiques en dones. També existeixen anomalies genètiques en homes, però no hem trobat cap exemple d'home famós que pogués il·lustrar aquesta qüestió. Considerem, a més, que les conseqüències que han patit aquestes dones tenen un fort component social pel fet de ser dones.</p> <p>NOTA 2: és possible que algun membre del grup faci referència a la pornografia. De fet, és possible que alguns nens ja hagin visitat pàgines de pornografia. Si ho diuen, serà un bon indicador del nivell de confiança dins del grup i amb l'educadora o educador. Serà bo aprofitar l'ocasió per comentar a nois i noies que entenem la seva curiositat per les qüestions sexuals, però que la pornografia no correspon a les relacions saludables entre dues persones de la seva edat. També que el sexe que practica la majoria de les persones no té a veure amb la pornografia que poden trobar a internet. Per ajudar-los a aclarir dubtes, se'ls pot facilitar pàgines web alternatives on puguin trobar informació sobre sexualitat més adients a la seva edat (vegeu l'apartat «Per saber-ne més»).</p>
<p>Activitat 3 A favor o en contra? (30')</p> <p>Presentació diapositiva 6</p>	<p>Síntesi de l'activitat</p> <p>Jugar i aprendre a argumentar (dinàmica de reflexió amb una pilota o qualsevol altre objecte)</p> <p>Què volem treballar</p> <p>Reflexionar entorn de l'heteronormativitat i la identitat de gènere.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte</p> <p>Explicarem al grup que aprofundirem en les observacions de l'activitat anterior i que ho farem a través d'una activitat de discussió utilitzant una pilota (o l'objecte que hagueu escollit). L'objectiu és reflexionar sobre el</p>

<p>Material una pilota de tennis (o qualsevol altre objecte petit no fràgil: un estoig, un cabdell de llana...), cronòmetre (opcional), (4_G9T1_FEM_TE_C_annex2)</p>	<p>concepte de gènere i del seu reflex en el nostre comportament en societat. Per dirigir la reflexió utilitzarem un objecte que pot ser una pilota petita, un estoig, una bufanda, una bola de paper, un cabdell de llana...</p> <p>Podem demanar al grup que elabori les seves argumentacions sobre el concepte de gènere i el seu reflex en el nostre comportament en societat, o bé utilitzar les afirmacions que us proposem al document 4_G9T1_FEM_TEC_annex2 (retallant-les i barrejant-les per donar més emoció a la tria). Us en proposem moltes, no cal fer-les totes, podeu escollir-ne algunes en funció dels interessos del grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hi ha una immensa varietat de formes, mides i colors dels òrgans genitals de nois i noies, tants com ulls, cabells o orelles. ▪ Nosaltres decidim la nostra identitat sexual, i pot coincidir o no amb el nostre sexe biològic. ▪ A la societat hi ha moltes realitats que no volen encasellar-se a la definició d'home o de dona. ▪ Els nostres cossos són molt iguals, però cadascú de nosaltres té aspectes únics. ▪ Jo soc noi/noia perquè sé el que soc i només jo ho puc saber. ▪ Hi ha qui pensa que el gènere és una qüestió cultural, però jo penso que és una diferenciació biològica. ▪ L'heteronormativitat només preveu una assignació de gènere «natural» corresponent al sexe biològic. ▪ L'heteronormativitat comporta una distribució de rols home/dona a la societat i a la família. ▪ Soc un home sensible/una dona enèrgica, però no ho vull demostrar. ▪ Els nois femenins són reprimits més durament per l'entorn que les noies masculines. ▪ La societat exclou les persones amb característiques sexuals ambigües. <p>Per començar l'activitat, demanarem al grup que faci una rotllana a peu dret i lliurarem l'objecte a una de les persones participants.</p> <p>Si el grup és molt nombrós, pot ser útil establir algunes normes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • només pot parlar qui té l'objecte a la mà. • quan rebem l'objecte, hem d'iniciar l'argumentació amb «hi estic d'acord...» o «no hi estic d'acord...» en sentit contrari al que hagi manifestat qui ens llança l'objecte. • quan haguem finalitzat la nostra argumentació, llançarem l'objecte a una altra persona de la rotllana tot dient «a favor o en contra?» • quan haguem llançat l'objecte, seurem a terra (per afavorir que tothom parli). • només es pot llançar l'objecte als companys i companyes que estiguin drets. • quan rebem l'objecte, si no sabem com continuar, podem demanar
---	---

canvi de tema i podem triar un altre paper i llegir-lo perquè ho senti tothom abans de començar la nostra argumentació.

Qui inicia la dinàmica triarà una de les afirmacions que prèviament haurà elaborat o de les que haurem retallat de l'annex (del document [4_G9T1_FEM_TEC_annex2](#)), la llegirà en veu alta i dirà un argument a favor o en contra. Llavors llançarà l'objecte a un altre noi o noia que haurà d'argumentar en el sentit contrari i, així, alternativament, es va llançant l'objecte durant uns minuts. Qui rebí l'objecte, si no sap què més aportar, pot sol·licitar canviar d'afirmació.

Quan comencin a fallar els arguments, si no es demana canvi, qui dinamitzi pot reclamar l'objecte i tornar a començar amb una altra afirmació.

En el cas dels més petits, per facilitar les intervencions, podem jugar argumentant tots i totes en el mateix sentit.

Una de les gràcies d'aquesta activitat és que tothom haurà de cercar arguments a favor i en contra de diverses afirmacions. El que és important és la reflexió en els dos sentits i que elaborin l'argumentació en el sentit que els toqui quan tinguin el torn de paraula (en rebre l'objecte), encara que no estiguin d'acord amb el que diu la consigna que els ha tocat: això els permetrà posar-se «en la pell de l'altre».

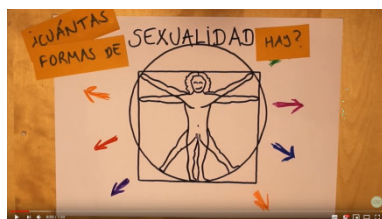
En grups més madurs, es pot demanar que l'exposició d'arguments, en lloc de limitar-se a una frase, tingui una durada determinada (20 o 30 segons per exposar l'argumentació en favor o en contra. En aquest cas, utilitzarem el cronòmetre).

Aquesta dinàmica es pot utilitzar, modificant el contingut de les qüestions a debatre, a qualsevol dels tallers.

Elements per a la reflexió

Durant l'activitat, cal que es consolidi la percepció que sexe i gènere són dues característiques diferenciades, una no escollida (sexe) i l'altra escollida (gènere). Probablement sorgeixi la qüestió del control social sobre el comportament de gènere i es parli de la recança de demostrar la identitat de gènere per por al que diran els altres. Seria bo que l'activitat contribueixi a augmentar el convenciment del grup cap al respecte total sobre l'elecció individual del gènere.

Per tancar el taller visualitzarem el vídeo

¿QUÉ ES LA DIVERSIDAD SEXUAL? EXPLICACIÓN FÁCIL

<https://youtu.be/1QbTZYiQ6BA> (7:20), al canal CARKI PRODUCTIONS, on es fa un resum del que hem parlat al taller d'una manera molt gràfica.

Abans de passar a la següent activitat, «**Què m'emporto avui?**», podem recuperar la suposició inicial sobre el títol del taller. Es correspon amb allò

	<p>que havíem imaginat inicialment? I amb el que hem fet?</p> <p>Si hem decidit fer també la segona sessió, els comentarem que el proper dia reprendrem els comentaris del «Què m'empporto avui?» per realitzar un retrat robot on representarem com entén el nostre grup els conceptes de masculinitat i feminitat.</p>
<p>Activitat 4 Què m'empporto avui? (10')*</p> <p>Presentació diapositiva 7</p> <p><i>* aquest apartat és comú per a tots els tallers</i></p>	<p>Síntesi de l'activitat Recull de l'opinió de les persones joves participants.</p> <p>Què volem treballar Reflexió sobre el taller d'avui.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte Ofereim a nois i noies l'oportunitat de manifestar les seves impressions sobre el taller.</p> <p>Finalment, si estem satisfets i satisfetes amb els resultats de la sessió d'avui i ens sentim bé, ho reconeixem amb un aplaudiment per la feina feta.</p> <p>Valoració Només escoltem les respostes, sense comentar-les: totes les respostes són bones.</p>
<p>Activitat 5 Publiquem les nostres impressions (5')*</p> <p>Presentació diapositives 8 i 9</p> <p><i>* aquest apartat és comú per a tots els tallers</i></p>	<p>Síntesi de l'activitat Fer difusió d'allò que hem fet al taller.</p> <p>Què volem treballar Promoure la capacitat del grup per compartir les seves activitats.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte Proposarem a nois i noies que, individualment o en equip, comparteixin a les xarxes socials una impressió sobre el taller d'avui (per exemple, què s'han emportat, què els ha agradat més, quina idea els ha suggerit, alguna foto, vídeo o web relacionada...) utilitzant l'etiqueta #fem_tec.</p>
<p>SESSIÓ 2 Els uns, les altres i la colla sencera (75')</p>	<p>Què volem treballar Amb la meditació: prendre consciència que el nostre ego, a vegades, pot dificultar la comunicació amb altres persones i que pot ser senzill evitar-ho.</p> <p>Amb la visualització dels vídeos i la dinàmica del retrat robot: expressar el nostre punt de vista sobre els conceptes de masculinitat i feminitat i acordar una definició consensuada per tot el grup.</p> <p>Es tracta d'una proposta de tres activitats encadenades, per la qual cosa no farem valoració en acabar cada activitat. Potser algú se sorprèn amb les seves reaccions i té necessitat de compartir. Si és possible, és millor ajornar-ho fins que acabi el taller en l'espai destinat a la reflexió final.</p>

<p>Material cartolines o paper d'embalar (per fer dos pòsters grans), post-it i retoladors de colors</p>	<p>Síntesi de la sessió</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 10' - A punt per començar! Meditació (activitat d'activació) ▪ 15' - Visualització dels vídeos ▪ 40' - Dinàmica del retrat robot ▪ 10' - Què m'emporto avui? ▪ 5' - Publiquem les nostres impressions <p>Abans de començar</p> <p>Una vegada haguem comprovat el bon estat del grup i haguem triat guaites (de manera voluntària, no és imprescindible que hi siguin), preguntarem si algú vol compartir alguna experiència o idea respecte a la sessió anterior. Els donarem l'oportunitat de compartir breument què recorden del que vam tractar en la primera sessió. Els explicarem que la sessió d'avui és per elaborar com entén el nostre grup el concepte de masculinitat i feminitat i ho farem dibuixant, després de veure uns vídeos per cercar (o no) inspiració.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A punt per començar! (10') Meditació <p>Aquesta activitat és molt vivencial. Proposarem a les persones observadores que també hi participin. Demanarem al grup que s'acomodi per tota la sala. Explicarem que farem una meditació molt curta per preparar-nos per començar les activitats d'avui i que ho farem amb els ulls tancats, perquè això ens ajudarà a concentrar-nos i relaxar-nos. Ningú no s'ha d'amoïnar pel que passarà perquè estem en un ambient de confiança. Llavors els demanarem que amb els ulls tancats observin el seu cos i les seves reaccions. Ho podem fer amb les nostres paraules o amb la seqüència següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ quan ens haguem acomodats, tanquem els ulls ▪ sentim els nostres peus, els dits dels peus, el seu contacte amb el terra a través de la planta, del taló... Com és? És fred, és suau, és dolç? Observem les nostres sensacions i sentim l'energia que puja a través dels nostres peus ▪ ara observem les sensacions dels nostres turmells ▪ (ho anem demanant de mica en mica) com sentim els genolls, les cames, la panxa, els pulmons, el cor... ▪ seguim observant les sensacions al coll, les espatlles, els braços, les mans, les orelles, els ulls, ... ▪ ens sentim bé. Aprofitem aquest moment de bona sensació per col·locar bé tot el cos i, si notem alguna tensió, l'eliminem <p>Després d'un breu moment de silenci, els preguntem amb veu clara: quin és el darrer pensament que heu tingut? Probablement, sentin desconcert i obrin els ulls.</p> <p>Preguntarem: Què heu notat? Potser us heu quedat en blanc per un</p>
---	---

instant? Perfecte! Heu aconseguit la finalitat de la meditació, heu desconnectat el «mico» de l'ego, que no para de bellugar i de presentar-nos pensaments inconnexos un darrere l'altre. I, si no ha succeït, no passa res, segur que la predisposició que tenim ara per participar és millor que la que teníem abans de la meditació.

En cas que hi hagi algú que no estigui acostumat a fer meditacions en grup, és possible que li costi tancar els ulls. Si després d'un parell d'intents no ho aconsegueix, no l'hem d'obligar. A través de la comunicació no verbal, l'invitarem a continuar la meditació amb els ulls oberts o aclucats i en silenci.

- **Visualització de vídeos (15')**

Finalitzada la meditació, visualitzarem dos vídeos:

DESVENTAJAS DE SER HOMBRE

https://youtu.be/avliGbLc3_A (5:54), al canal HolaSoyGerman, on el protagonista explica els desavantatges de ser home a través d'estereotips.

DESVENTAJAS DE SER MUJER

<https://youtu.be/KPCyD7HD0Ow> (5:21), al canal YellowMellowMG, on la protagonista utilitza els estereotips com a resposta al vídeo anterior.

Preguntarem al grup si estan d'acord amb aquestes afirmacions, si consideren que les definicions que han fet el German i la YellowMellow responen a la seva percepció de ser noi o noia. S'espera que generi debat.

Per a més petits, podem fer servir el vídeo: La Peluca de Luca

<https://vimeo.com/55523227> (2:41), al canal Vimeo La Peluca de Luca, on dos nens posen en qüestió els estereotips de gènere.

- **dinàmica del retrat robot (40')**

Proposarem a nois i noies que expressin què pensen dels conceptes de masculinitat i feminitat a través d'una activitat de creació comunitària: el retrat robot.

Explicarem que l'activitat es realitzarà en dues parts: en la primera, nois i noies treballaran per separat, i en la segona, ho faran tots junts. L'objectiu és fer un mural per penjar al SLJ, institut o centre on estiguem treballant

amb els joves per mostrar a tothom què pensem com a grup sobre la masculinitat i la feminitat.

Per començar, farem un equip de nois i un de noies. Donarem un paper d'embalar per equip. A cada paper, hi han de dibuixar la silueta d'un noi i d'una noia (les noies faran una parella i els nois una altra). Mentrestant, repartirem cinc post-it a cada jove i demanarem que omplin les siluetes amb característiques que considerin que reflecteixen la masculinitat i la feminitat, ubicant-les aproximadament a la part del cos que correspondria a cada silueta (ex.: capacitat per cuidar: mans; capacitat per organitzar: cap...).

Quan tots els post-it estiguin col·locats, començarem la segona fase de l'activitat: conjuntament, compararem els retrats robot fets pels nois amb els retrats fets per les noies.

Dins de cada parella, es poden intercanviar els post-it entre una figura i l'altra? Hi ha molts post-it repetits a les dues figures? Ens hem deixat influenciar pels vídeos? Les nostres aportacions han estat «políticament correctes»?

Entre tots i totes, podríem fer una llista dels avantatges de ser home? I una dels avantatges de ser dona? Són igual de llargues?

A la segona fase de l'activitat, demanem al grup que intenti sintetitzar, en dues frases amb les quals tothom hi estigui d'acord, la seva conclusió sobre els conceptes de masculinitat i de feminitat (una frase per a cada concepte). Quan acordin les dues frases de consens, retirarem d'una de les cartolines tots els post-it i escriurem les frases sobre les siluetes. Podem escriure aquestes frases de manera que els colors, la tipografia, el fons de la imatge... reflecteixin el nostre concepte de masculinitat i feminitat? Seria interessant que, a primer cop d'ull, poguéssim transmetre la nostra idea. Si el grup prefereix fer aquesta manifestació amb alguna tècnica concreta que no sigui el dibuix, animem-los a fer-ho!

Seria interessant que entre tot el grup decidissin la ubicació del mural, en un lloc visible del centre, del producte resultant com a estímul per a la reflexió de la comunitat.

[Nota: Activitat inspirada en l'acció formativa «Com desmuntem l'armari? Bricolatges educatius per a la visibilització lèsbico-gay-bi-transexual» amb l'Esberla, SCCL (<https://www.esberla.cat>), i Associació Cúrcuma (<https://asscurcuma.wordpress.com>)]

- **Què m'emporto avui (10')**

En acabar l'activitat, invitarem nois i noies a compartir les seves sensacions i quina impressió i/o aprenentatge s'emporten de la sessió d'avui. Si no sorgeix de manera espontània, podem preguntar com s'ho han passat, com s'han sentit. Estan 100% d'acord amb el resultat del taller? Ha canviat

	<p>d'alguna manera la seva concepció de feminitat o masculinitat després de l'activitat? Quines són les noves reflexions que, a través de la participació en l'activitat, han realitzat al voltant dels conceptes de feminitat i masculinitat?</p> <p>Seria interessant que emergissin consideracions respecte a la importància de l'autoconeixement, la importància de procurar ser com som i com volem ser, evitant reaccionar com ens imposen els estereotips de gènere (els nois no ploren, no dubten... les noies són submises...) i sense tenir por de demostrar com som.</p> <p>Finalment, si estem satisfets i satisfetes amb els resultats de la sessió d'avui i ens sentim bé, ho reconeixerem amb un aplaudiment per la feina feta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Publiquem les nostres impressions (5') <p>Proposarem a nois i noies que, individualment o en equip, comparteixin a les xarxes socials una impressió sobre la sessió d'avui (per exemple, què s'han emportat, què els ha agradat més, quina idea els ha suggerit, alguna foto, vídeo o web relacionada...) utilitzant l'etiqueta #fem_tec</p>
<p>Activitat alternativa 1 Videofòrum (60')</p>	<p>Síntesi de l'activitat Visualització de vídeos i dinàmica de reflexió.</p> <p>Què volem treballar Reflexionar sobre el concepte de heteronormativitat i les seves limitacions.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte Proposem tres vídeos molt útils per encetar un debat sobre gènere i emocions, amor romàntic, «normalitat» de gènere, comportaments estereotipats... publicats al canal youtube de Roberto Pérez Toledo (mividarueda).</p> <div data-bbox="464 1420 767 1592"> </div> <p>EL AMOR MOLA: «Cupido in love» https://youtu.be/oRRzOW4yr8w (4:01) tracta sobre l'enamorament entre dos homes.</p> <div data-bbox="464 1615 767 1787"> </div> <p>LOS GRITONES (THE SCREAMERS) https://youtu.be/7EHO7Q8FjsM (1:16) vídeo multipremiat sobre la possibilitat de dir «no».</p> <div data-bbox="464 1816 767 1989"> </div> <p>ADMIRADOR SECRETO https://youtu.be/wCifgW4o11U (6:36) vídeo que proposa una manera alternativa de comunicar.</p> <p>Els tres vídeos tenen en comú que tracten sobre la dificultat d'expressar les nostres emocions i com això interfereix en les relacions interpersonals.</p>

	<p>En les tres situacions, les actituds adoptades pels protagonistes són ben diferents.</p> <p>Una altra qüestió interessant dels tres vídeos és que tenen un final obert. Això ens permet demanar al grup que es reparteixi en equips de sis o vuit joves i que, durant quinze minuts, preparin un final alternatiu (o continuació) per al vídeo que més els hagi agradat.</p> <p>En acabat, cada equip representarà el seu final i la resta d'equips ho observaran.</p> <p>Elements per a la reflexió</p> <p>Qui és qui a cada vídeo? Ens ha costat posar-nos d'acord en el final de la història? Fins a quin punt els estereotips ens han condicionat per formular aquestes previsions? Quina ha estat la història més triada? Per quina raó? És possible que algun noi verbalitzi que d'ell s'espera que mostri la seva seguretat, fortalesa..., o que si un noi demostra sensibilitat immediatament es dona per suposada una orientació afectivosexual determinada...</p> <p>És molt probable que sorgeixi la qüestió de la dificultat de verbalitzar determinades decisions sense generar malentesos ni ferir l'altra persona, o el temor a manifestar sentiments per por del rebuig... Seria bo que de la reflexió sorgís el convenciment que la comunicació sincera i respectuosa amb l'altre facilitarà el bon enteniment i evitarà els malentesos.</p> <p>Replay</p> <p>Si hi ha temps, es pot fer un comentari enriquidor de cada representació dels finals i tornar-los a representar en una segona volta. Ja veureu com tots els equips milloren! Us animem a enregistrar-los i fer-nos arribar l'enllaç per publicar-lo a https://www.diba.cat/web/fem-tec/compartint-exits</p>
<p>Activitat alternativa 2 Parlem de cites (30')</p> <p>Material cabdell de llana</p>	<p>Síntesi de l'activitat Discussió dinàmica sobre una selecció de citacions literàries.</p> <p>Què volem treballar Reflexionar sobre el rol de gènere com a construcció social.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte</p> <p>ATENCIÓ: aquesta activitat està pensada per a majors de setze anys o grups de joves madurs. Al final de l'activitat, fem una proposta de text alternatiu per a més petits.</p> <p>Reproduïm diverses cites extretes de Asun Pié Balaguer De la teoria queer i les altres maneres de pensar l'educació a <i>Temps d'Educació</i>, 2009: 37, pàg. 253-270.</p> <p>http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/viewFile/186895/241881</p> <p>Demanarem al grup que es distribueixi en cercle i donarem un cabdell de llana a un noi o noia. La persona dinamitzadora (o bé una de les guaites)</p>

llegirà la primera frase, procurant que quedi clar el nom de l'autora i l'any de publicació de la citació.

Es tracta de frases complexes. Si cal, les llegirem dues o tres vegades fins que ens assegurem que són ben enteses per qui la llegeix.

El noi o noia que té el cabdell de llana agafarà un dels extrems i, sense deixar-lo anar, explicarà què ha entès de la frase que acabem d'escoltar. Llavors, tirarà el cabdell de llana a un altre noi o noia del cercle que farà el mateix: agafarà la llana, explicarà amb les seves paraules allò que ha entès de la frase i llançarà novament el cabdell. Aquesta operació s'anirà repetint fins que vegem que no apareixen noves idees o conceptes. Llavors passarem a la frase següent:

- *No es neix dona, sinó que s'arriba a ser-ho.* (Simone de Beauvoir, 1949)
- *El que construeix a una dona és una relació social específica amb un home, una relació que vam anomenar prèviament de servitud, una relació que implica tant una obligació personal i física com una obligació econòmica.* (Monique Wittig, 1980)
- *Negar o alienar l'autoritat de qualsevol persona per descriure o nomenar el seu propi desig sexual és un acte de terribles conseqüències.* (Eve Kosofsky, 1998)
- *La heterosexualidad implica tal cantidad de prácticas que no son sexuales que, en este momento, es inimaginable un mundo donde este compendio de normas hegemónicas no sea dominante. Estamos intentando gestar ese mundo.* (Berlant i Warner, 2002)
- *Una dinàmica basada en binarismes, alguns dels quals (naturalesa/cultura) són difícilment divorciables dels nexes de pensament més genocides en relació amb les persones diferents.* (Asun Pié Balaguer, 2009)

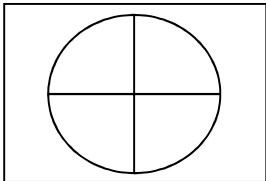
De mica en mica, s'anirà formant una teranyina amb totes les aportacions.

Per als més petits, es podria utilitzar aquesta citació de Virginia Woolf i analitzar-la frase per frase:

Orlando se había transformado en una mujer, inútil negarlo. Pero, en todo lo demás, Orlando era el mismo. El cambio de sexo modificaba su porvenir, no su identidad. (Woolf, 1928)

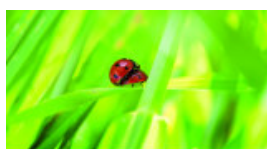
[Nota: Activitat inspirada en una dinàmica de l'acció formativa «Seminari Joves amb recursos. Noves mirades al món de l'emprenedoria» amb Josep

	<p>Maria Lloró i Gemma Gilabert @unatalgemma]</p> <p>Elements per a la reflexió</p> <p>Un dels elements que haurien de sorgir de manera espontània és l'actualitat de les frases (tot i que n'hi ha que van ser escrites fa vora noranta anys!)</p> <p>Quins conceptes han aparegut? Penseu que la vostra realitat respecte a temes com el gènere o la sexualitat és semblant a la que van viure els vostres pares o avis? Penseu que aquests conceptes es tracten de manera natural al vostre entorn? Si no se'n parla, per quina raó deu ser?</p> <p>Per finalitzar l'activitat, podem demanar que pensin alguna metàfora per a la xarxa que acaben de crear trenant la llana. Si no sorgeix espontàniament, podem ajudar a arribar a la reflexió que tothom ha participat per igual a construir la xarxa, independentment de les característiques de cadascú. De la mateixa manera, la societat està formada per persones diverses que han de gaudir de la mateixa consideració i respecte per part de tothom, sigui quina sigui la seva identitat de gènere, el seu origen cultural, econòmic o social.</p>
<p>Activitat alternativa 3 Construint identitats (40')</p> <p>Material fulls de paper DIN A4, colors i les targetes (4_G9T1_FEM_TEC_annex3)</p>	<p>Síntesi de l'activitat Joc d'atzar i vivencial: presentació de personatges</p> <p>Què volem treballar Entendre que el rol de gènere és una construcció social.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte Explicarem a nois i noies que construirem un personatge a partir de les indicacions que ens donin quatre targetes de colors (que trobareu al document 4_G9T1_FEM_TEC_annex3).</p> <p>Donarem un full de paper a cada participant per dibuixar el seu personatge seguint les indicacions de les targetes. Caldrà que hi posin imaginació. També demanarem que posin un nom al seu personatge. Tot plegat haurien de fer-ho en uns quinze minuts.</p> <p>Quan acabin, demanarem a cadascú que pensi com presentarà el seu personatge al grup amb la informació següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nom del personatge ▪ Breu explicació de la seva manera de ser ▪ Inventar el rol del personatge si es pogués fer real dins del nostre grup ▪ Descriure com pensen que se sent el personatge dins del grup o a l'institut <p>Elements per a la reflexió</p> <p>Quan tot el grup estigui a punt, començarem les presentacions d'una en una. Podem demanar si hi ha alguna persona voluntària que vulgui començar o es pot fer per ordre aleatori, per ordre alfabètic...</p>

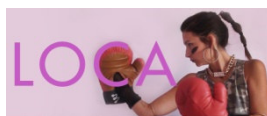
	<p>En finalitzar les explicacions, demanarem a nois i noies com pensen que se senten els seus personatges. El fet d'explicar-se i que es coneguin millor els ha ajudat a sentir-se millor?</p> <p>Les indicacions de les targetes els han ajudat a construir el personatge? Com han decidit la identitat de gènere del seu personatge? (Pot ser que diguin que han construït el personatge amb el primer que els ha passat pel cap, perquè tant podia ser un noi com una noia).</p> <p>Valdrà la pena parar atenció a les explicacions dels personatges, és possible que alguna història ens cridi l'atenció per la seva similitud amb la realitat.</p>
<p>Activitat alternativa 4 Atrapasomnis (35')</p> <p>Material cartolines o fulls grans i retoladors de colors</p>	<p>Síntesi de l'activitat Construcció d'un atrapasomnis</p> <p>Què volem treballar Comprendre que la identitat de gènere és una decisió personal.</p> <p>Desenvolupament i aspectes a tenir en compte Demanarem a nois i noies que es distribueixin en equips de quatre a sis participants i donarem una cartolina a cada equip. Llegirem, d'una en una, les frases següents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Quan un nadó neix, no sabem si serà noi o noia quan sigui gran. 2. Jo no soc un noi o una noia per la mida dels meus pits. 3. Jo soc un noi o una noia perquè sé el que soc. 4. <u>Només jo puc dir qui soc. Per a mi ser noi/a significa....</u> <p>Una vegada llegides les frases, demanarem que dibuixin a la cartolina un diagrama de formatgets, i que se situïn al voltant de la cartolina de manera que quedi un formatget davant de cadascú (per estalviar temps, podem tenir preparades les cartolines amb el diagrama de formatgets a punt):</p> <div style="text-align: center;"> <p>Diagrama per a un equip de 4 participants (amb 1 <i>formatge</i> per a cadascú)</p> </div> <p>Cadascú dibuixarà o posarà en el seu formatget paraules (símbols o petits dibuixos) amb els quals finalitzaria la <u>frase número 4</u> (<i>Només jo puc dir qui soc. Per a mi ser noi/a significa...</i>) amb el color que a cadascú li vingui més de gust. El diagrama quedarà ple de paraules, símbols i dibuixos que representaran el significat que té per a l'equip ser noi o noia.</p> <p>Passats els primers dos minuts, consecutivament, proposem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ que es moguin per la taula i escriguin o dibuixin en el sector del diagrama (formatget) començat pel company o companya de la seva dreta ▪ repetim la proposta fins que hagin participat en totes les parts del formatge de la seva taula

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tots els equips es canvien de taula (mantenint els equips) ▪ els demanem que, individualment, es passegin entre les diferents taules i facin aportacions en altres diagrames <p>És possible que, durant la realització de l'activitat, nois i noies plantegin dedicar una cartolina exclusivament a posar paraules referides a nois i una altra per a noies, potser també succeeix amb els formatgets... És un element més per a la reflexió. Donem llibertat a cada equip per decidir si cal diferenciar els atributs de noi i de noia.</p> <p>En acabat, demanarem que observin tots els gràfics.</p> <p>[Nota: Activitat inspirada en l'acció formativa «Com desmuntem l'armari? Bricolatges educatius per a la visibilització lèsbico-gay-bi-transexual» amb l'Esberla, SCCL (https://www.esberla.cat), i Associació Cúrcuma. (https://asscurcuma.wordpress.com)]</p> <p>Elements per a la reflexió</p> <p>Preguntarem a nois i noies com s'han sentit dibuixant o escrivint. Totes les aportacions han reforçat el missatge que hi havia a la cartolina? Estan d'acord amb tot allò que han compartit? Observant els diagrames, hi ha diferències entre les aportacions que corresponen a l'acabament de la frase <i>Per mi ser noi significa...</i> de les que corresponen a la frase <i>Per a mi ser noia significa...?</i></p> <p>Algú troba que ha canviat la seva opinió respecte a quin significat té ser noi o ser noia després de l'activitat d'avui?</p> <p>Seria natural que el grup de joves arribés a la conclusió que hi ha molts atributs que nois i noies compartim i que, en qualsevol cas, la majoria de diferències que sentim entre nois i noies venen imposades per l'educació i la socialització que hem rebut.</p> <p>Si voleu, per finalitzar l'activitat, entre tots i totes poden cosir llanes de colors en les interseccions dels «formatgets» i afegir-hi petits objectes o papers de colors que facin bonic. Un cop acabat, es pot penjar del sostre de manera similar com faríem amb un atrapasomnis. Serà l'objecte que els recordarà les conclusions a les quals han arribat després de fer aquest taller.</p>
<p>Altres recursos</p>	<p>Si us interessa treballar específicament la tolerància, us poden interessar els vídeos i enllaços recollits al Dia Mundial per la tolerància – Recursos per parlar-ne amb joves:</p> <p>http://joventut.diba.cat/documents/dia-mundial-per-tolerancia-recursos-per-treballar-amb-joves-0</p>

Per saber-ne més

Eduard Martorell y David Bueno
¿Para qué sirve el sexo?
La historia y la utilidad del sexo como nunca te las habían explicado

1 Chicos y chicas en relación. Materiales de coeducación y masculinidades para la educación secundaria. Juanjo Compairé (coord.), Miguel Salcedo i Paco Abril. Icaria, (2011). Compilació de materials didàctics per treballar a l'aula la perspectiva de gènere amb nois i noies de 2n cicle de l'ESO.

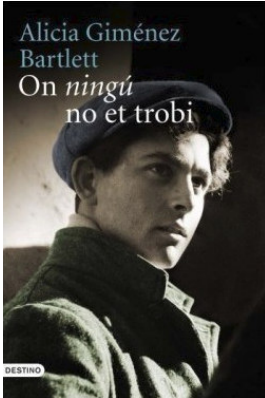

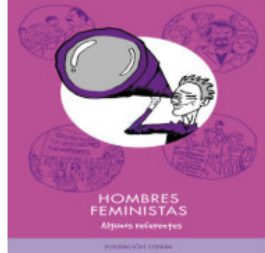
2 ¿Para qué sirve el sexo? La historia y la utilidad del sexo como nunca te la habían explicado. Eduard Martorell i David Bueno. Universitat de Barcelona (2013). Un llibre interessant per conèixer l'aportació del sexe a la vida al nostre planeta i la influència de la genètica en la manera de ser de les persones.

3 El cerebro del rey: vida, sexo, conducta, envejecimiento y muerte de los humanos. Nolasac Acarín. RBALibros (2010). Llibre de divulgació sobre l'evolució del cervell i el comportament humà. El 2008 Nolasac Acarín va rebre la Creu de Sant Jordi en reconeixement de la seva destacada trajectòria professional com a impulsor de la neurologia i per la seva contribució a la igualtat d'oportunitats entre els gèneres i la defensa del dret dels immigrants a l'atenció sanitària i la integració social.

4 El cerebro masculino (RTVE a la carta, 28:43 minuts) Capítol del cicle Redes, dirigit per Eduard Punset, emès el 24 d'abril del 2011, amb la participació de la neurobiòloga Louann Brizendine
<http://www.rtve.es/alacarta/videos/redes/redes-20101010-2130/898672>
[url escurçada: <http://bit.ly/2HkIEeX>]

5 Toda loca. Pàgina de la *psicowoman* amb videorecursos i informació per resoldre dubtes de joves adolescents sobre sexualitat.
<http://lpsicowoman.blogspot.com>

6 Oh My Goig. Espai educatiu pensat per informar, sensibilitzar i responsabilitzar els adolescents (i no tan adolescents) sobre la sexualitat.
<https://beteve.cat/oh-my-goig/>

	 <p>7 Sexis. Webdoc, adreçat a adolescents, amb vídeos consultori i recursos. http://sexis.ccma.cat/#Benvinguts_a_Sexis</p> <p>8 On ningú no et trobi. Alicia Giménez Bartlett. Edicions Destino (2016). Guardonada amb el Premi Nadal 2011, narra la història de <i>La Pastora</i>, un maqui que era transgènere: va néixer amb els òrgans sexuals poc definits i la família va decidir inscriure-la al registre com a dona perquè així es deslliuraria de fer la mili. Ja de gran, diversos fet van fer-la decidir a passar a ser home.</p> <p>9 El gènere en disputa. Judith Butler, 2007. Publicat originalment el 1990, aquest text es considera fundacional d'una nova concepció del gènere i de la teoria feminista. L'autora crítica la idea que la identitat de gènere és immutable, contravenint la imposició d'una heterosexualitat normativa.</p> <p>10 HOMBRES FEMINISTAS. Algunos referentes Fundación CEPAIM (2019). En forma de còmic, la publicació s'adreça a nois i que vulguin conèixer la història d'alguns homes feministes. http://cepaim.org/wp-content/uploads/2017/12/C%C3%B3mic-Feministas-parte-I-referentes-pliego.compressed.pdf [url escurçada: http://bit.ly/2KI6qB7]</p>
<p>Qui treballa amb...</p>	<p>Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere (Ceig) – Universitat de Vic http://mon.uvic.cat/ceig</p> <p>Grup de Recerca en Gènere, Identitat i Societat (GIS) - Universitat de Barcelona http://www.ub.edu/tsociologica/?page_id=135</p> <p>Coaching boys into men http://www.coachescorner.org</p>